

หลักสูตรสถานศึกษา

ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. ๒๕๕๑

ระดับ ๓

มัธยมศึกษาตอนปลาย (ม.๔-ม.๖)

สาระการเรียนรู้ภาษาบาลี

กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ

กลุ่มโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา กลุ่ม ๕

สังกัดกองพุทธศาสนศึกษา

สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ

คำนำ

กระทรวงศึกษาธิการได้ประกาศใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ เพื่อให้เขตพื้นที่การศึกษา หน่วยงานระดับท้องถิ่น และสถานศึกษาทุกสังกัด จัดการศึกษาขั้นพื้นฐานนำไปใช้เป็นกรอบ และทิศทางในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา และการจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาเด็กและเยาวชนไทยทุกคนได้ มีความรู้ความสามารถและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามมาตรฐานการเรียนรู้ และตัวชี้วัดกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่างๆ ที่กำหนดไว้ในหลักสูตร

กลุ่มโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา กลุ่ม ๕ สังกัดกองพุทธศาสนาศึกษา สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ มีความจำเป็นต้องพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา สาระการเรียนรู้ภาษาบาลี ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ที่ใช้อยู่ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๔๔ ให้มีเอกภาพและมาตรฐานของหลักสูตร สอดคล้องกับหลักการที่ประกาศไว้ในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑

จึงได้จัดทำหลักสูตรสถานศึกษา สาระการเรียนรู้ภาษาบาลี กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ เพื่อให้โรงเรียนในกลุ่มโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา กลุ่ม ๕ ให้มีแนวการจัดการเรียนการสอนหลักสูตรสถานศึกษาสาระการเรียนรู้ภาษาบาลี เป็นไปในทิศทางเดียวกัน นำไปพัฒนาองค์ความรู้ ทักษะกระบวนการ และการศึกษาภาษาทางพระพุทธศาสนา

ขอขอบคุณคณะกรรมการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา ผู้บริหาร ผู้เชี่ยวชาญ วิทยากร ครูบุคลากร และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกรูป/คน ที่มีส่วนช่วยให้การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาสาระการเรียนรู้ภาษาบาลี ครั้งนี้ ได้สำเร็จ ลุล่วงด้วยดี และหวังว่าหลักสูตรสถานศึกษา สาระการเรียนรู้ภาษาบาลี เล่มนี้ จะเป็นประโยชน์ต่อครูผู้สอนในกลุ่มโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา กลุ่ม ๕ ที่จะนำไปเป็นแนวทางในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในสถานศึกษา เพื่อพัฒนาศักยภาพของนักเรียนให้บรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมายสูงสุดต่อไป

(พระครูสุนทรพิมลศีล)

ประธานกลุ่มโรงเรียนพระปริยัติธรรม

แผนกสามัญศึกษา กลุ่ม ๕

๐๙ ธันวาคม ๒๕๕๓

สารบัญ

หน้า

ประกาศ สำนักงานกลุ่มโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา กลุ่ม ๕	ก
ขอขยายเนื้อหาสาระการเรียนรู้ภาษาบาลี	ข
คำนำ	ค
สารบัญ	ง
ความสำคัญรายสาระการเรียนรู้ภาษาบาลี	๑
ธรรมชาติหรือลักษณะเฉพาะของสาระการเรียนรู้ภาษาบาลี	๑
วิสัยทัศน์สาระการเรียนรู้ภาษาบาลี	๑
พันธกิจสาระการเรียนรู้ภาษาบาลี	๒
เป้าหมายหรือความคาดหวังของสาระการเรียนรู้ภาษาบาลี	๒
คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของสาระการเรียนรู้ภาษาบาลี	๒
คุณภาพผู้เรียน	๒
สาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ	๓
สาระและมาตรฐานการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ	๓
ตัวชี้วัดหรือผลการเรียนรู้สาระการเรียนรู้ภาษาบาลี	๕
โครงสร้างหลักสูตรสถานศึกษาสาระการเรียนรู้ภาษาบาลี	๙
คำอธิบายรายสาระการเรียนรู้ภาษาบาลี	๙
แบบวิเคราะห์คำอธิบายรายสาระการเรียนรู้ภาษาบาลี	๙
หน่วยการเรียนรู้ภาษาบาลี	๑๘
โครงสร้างสาระการเรียนรู้ภาษาบาลี	๒๐
การออกแบบหน่วยการเรียนรู้ภาษาบาลี	๒๗
การวัดและประเมินผลสาระการเรียนรู้ภาษาบาลี	๗๑
ภาคผนวก	
เทคนิควิธีสอนของพระพุทธเจ้า	๘๑
กระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบพุทธวิธี ๙ อย่าง	๘๔
ทักษะชีวิตที่ต้องการเน้นตามกระบวนการสอนแบบพุทธวิธี ๙ อย่าง	๘๘
คำสั่งสำนักงานกลุ่มโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา กลุ่ม ๕	๙๑

ประกาศ

สำนักงานกลุ่มโรงเรียนพระปริยัติธรรม

แผนกสามัญศึกษา กลุ่ม ๕

เรื่อง อนุมัติให้ใช้หลักสูตรสถานศึกษาสาระการเรียนรู้ภาษาบาลี ธรรมวินัย และศาสนปฏิบัติ
ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑
ของกลุ่มโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา กลุ่ม ๕

ตามคำสั่งกระทรวงศึกษาธิการ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่ ๒๙๓/๒๕๕๑ เรื่อง ให้ใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน ลงวันที่ ๑๑ กรกฎาคม ๒๕๕๑ กำหนดให้สถานศึกษาจัดการเรียนการสอนโดยใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ โรงเรียนต้นแบบและโรงเรียนที่มีความพร้อมการใช้หลักสูตร ในปีการศึกษา ๒๕๕๒ และใช้ในโรงเรียนทั่วประเทศในปีการศึกษา ๒๕๕๓ นั้น

กลุ่มโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา กลุ่ม ๕ สังกัดกองพุทธศาสนาศึกษา สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ ได้จัดทำหลักสูตรสถานศึกษา สาระการเรียนรู้ภาษาบาลี ธรรมวินัย และศาสนปฏิบัติ ระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและตอนปลายขึ้น เพื่อให้โรงเรียนภายในกลุ่มโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา กลุ่ม ๕ มีแนวการจัดการเรียนการสอนหลักสูตรสถานศึกษาสาระการเรียนรู้ภาษาบาลี ธรรมวินัย และศาสนปฏิบัติให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน สอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ และอนุมัติให้ใช้หลักสูตรสถานศึกษา สาระการเรียนรู้ภาษาบาลี ธรรมวินัย และศาสนปฏิบัติ ระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและตอนปลาย ตั้งแต่ภาคเรียนที่ ๒ ปีการศึกษา ๒๕๕๓ เป็นต้นไป

จึงประกาศให้ทราบโดยทั่วกัน

ประกาศ ณ วันที่ ๐๙ ธันวาคม พุทธศักราช ๒๕๕๓

(ลงชื่อ)

(พระครูสุนทรพิมลศีล)

ประธานกลุ่มโรงเรียนพระปริยัติธรรม

แผนกสามัญศึกษา กลุ่ม ๕

ขอข่ายเนื้อหาสาระการเรียนรู้ภาษาบาลี
ที่สำนักงานกลุ่มโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา กลุ่ม ๕ นำมาจัดทำ
หลักสูตรสถานศึกษาเพื่อให้สอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน
พุทธศักราช ๒๕๕๑
และให้โรงเรียนนำไปเป็นแนวทางในการจัดการเรียนการสอนภายในสถานศึกษา
ระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและตอนปลาย

❖ **ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น**

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑

ภาคเรียนที่ ๑	อักขรวิธี, นามต้น, หลักการแปล, อุภยพากย์ปรีวัฒน์
ภาคเรียนที่ ๒	นามปลาย, หลักการแปล, อุภยพากย์ปรีวัฒน์

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๒

ภาคเรียนที่ ๑	อาขยาต, หลักการแปล, อุภยพากย์ปรีวัฒน์
ภาคเรียนที่ ๒	กิตก์, หลักการแปล, อุภยพากย์ปรีวัฒน์

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓

ภาคเรียนที่ ๑	สมาส, ตัทธิธ, หลักการแปล, อุภยพากย์ปรีวัฒน์, ธรรมบทภาค ๑
ภาคเรียนที่ ๒	สนธิ, หลักการแปล, อุภยพากย์ปรีวัฒน์, ธรรมบทภาค ๒

❖ **ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย**

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๔

ภาคเรียนที่ ๑	อักขรวิธี, นามต้น, หลักการแปล, อุภยพากย์ปรีวัฒน์, ธรรมบทภาค ๓
ภาคเรียนที่ ๒	นามปลาย, หลักการแปล, อุภยพากย์ปรีวัฒน์, ธรรมบทภาค ๔

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕

ภาคเรียนที่ ๑	อาขยาต, หลักการแปล, อุภยพากย์ปรีวัฒน์, ธรรมบทภาค ๕
ภาคเรียนที่ ๒	กิตก์, หลักการแปล, อุภยพากย์ปรีวัฒน์, ธรรมบทภาค ๖

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๖

ภาคเรียนที่ ๑	สมาส, ตัทธิธ, หลักการแปล, อุภยพากย์ปรีวัฒน์, ธรรมบทภาค ๗
ภาคเรียนที่ ๒	สนธิ, หลักการแปล, อุภยพากย์ปรีวัฒน์, ธรรมบทภาค ๘